

Súd prvej stolice povolil exekúciu k vydobytiu pohľadávky tabakového záhradníka zo smluvy sjednanej s pestiteľom tabaku, vzniklej v trojročnej dobe pred započatím zemedelského vyrovnania proti pestiteľovi tabaku. Rekurzný súd usnesenie súdu prvej stolice zmenil a žiadosť o povolenie exekúcie zamietol z dôvodu, že pohľadávka exekventa nie je prednostnou pohľadávkou podľa bodu 5 § 26 zák. č. 64/1931 II. Sb. z. a n. (vyr. por.) a nie je vymáhateľná, lebo pomer medzi tabakovým záhradníkom a pestiteľom tabaku nie je pomerom služebným alebo pracovným (rozh. Úr. sb. č. 1679, 1769).

Najvyšší súd obnovil usnesenie súdu prvej stolice.

Dôvody:

Rekurzný súd mylne dovodzuje z obsahu rozhodnutí Najvyššieho súdu Úr. sb. č. 1679 a 1769 záver, že pomer medzi tabakovým záhradníkom a pestiteľom tabaku nie je pomerom služebným alebo pracovným. Cit. rozhodnutia Najvyššieho súdu vyslovily len to, že smluvu, ktorou niekto prepustil svoj pozemok tabakovému záhradníkovi za polovicu výnosu cieľom pestovania tabaku na dobu pestovania atď., treba pokladať v pomere voči tretej osobe za smluvu arendálnu.

Táto právna kvalifikácia takejto smluvy, ktorej predmetom je rečený pozemok, ešte neznamená, že uzavrenie takejto smluvy vylučuje služebný a pracovný pomer smluvných strán, ktorý má na mysli zák. čl. XXIX:1900 upravujúci práve takýto pomer tabakových záhradníkov a pestiteľov tabaku. Vyplýva to ináč aj z obsahu cit. rozhodnutí Najvyššieho súdu, lebo v rozhodnutí Úr. sb. č. 1679 je výslovne poznamenané, že tam vyjadrený právny názor nie je v rozpore s ustanoveniami zák. čl. XXIX:1900 a v rozhodnutí Úr. sb. č. 1769 sa tiež počíta s tým, že takáto arendálna smluva slúži síce za bezprostredný právny titul pri eventuálnom vymáhaní odmeny dotyčného tabakového záhradníka, avšak nevylučuje, že táto odmena patrí tabakovému záhradníkovi aj za prácu konanú ním pestiteľovi tabaku.

Takto je zrejmé, že takáto smluva má síce vliv na kvalifikáciu bezprostredného právneho titulu, na ktorý si tabakový záhradník svoju pohľadávku môže alebo musí založiť, nemení však nič na tom, že pohľadávka sama prevážne pochádza preda z pracovného, resp. zo služebného pomeru, a to takého, ktorý upravuje zák. čl. XXIX:1900.

Z tohoto však treba ďalej dovodzovať, že aj predmetná pohľadávka, keďže je zistené, že vznikla v trojročnej dobe pred započatím zemedelského vyrovnania exekúta, je prednostnou pohľadávkou podľa bodu 5 § 26 vyr. por. a ako taká je aj podľa § 12 vyr. por. — ktorý platí aj v zemedelskom vyrovnávacom pokračovaní — vymáhateľná.

Čís. 16888.

Odpredavateľ nie je oprávnený domáhať sa žalobou zrušenia kúpo-predajnej smluvy (sjednanej o nehnuteľnosti podliehajúcej záboru a schválenej Štátnym pozemkovým úradom) z dôvodu otáľania kupiteľa

so zaplacením kúpnej ceny, resp. z dôvodu nedobytnosti kúpnej ceny v prípade, že si vymohol proti kupiteľovi v predošlom spore platnosť smluvy vyriekajúci pravoplatný rozsudok, zaväzujúci kupiteľa na zaplatenie kúpnej ceny (jej nedoplatku).

(Rozh. z 10. marca 1938, Rv III 675/37.)

Firma P. odpredala zo svojho majetku, Štátnym pozemkovým úradom zabraného, nehnuteľnosť. Štátny pozemkový úrad kúpopredajnú smluvu schválil. Kupitelia zaplatili na kúpnu cenu — ktorá činila s príslušenstvom 12.322 Kč — 3.174 Kč 92 h a vstúpili do držby a užívania kúpenej nehnuteľnosti. Odpredavateľka započala spor proti kupiteľom o zaplatenie nedoplatku kúpnej ceny, ktorý sa skončil pravoplatným kupiteľov na platenie odsudzujúcim rozsudkom. Na základe tohoto vedená exekúcia bola bezúspešná. — Odpredavateľka domáhala sa v novom spore zrušenia kúpopredajnej smluvy a vydania nehnuteľnosti. Súd prvej stolice žalobu zamietol. Z dôvodov: V prípade kúpopredajného úkonu neobchodného, ak je kupiteľ s platením kúpnej ceny v omeškaní, treba rozlišovať, či predmet kúpy bol kupiteľovi už odovzdaný alebo nie; ak predmet kúpy už bol odovzdaný, má predavateľ jedine právo požadovať zaplatenie kúpnej ceny a prípadnej škody jemu z neplatenia vzniklej, nemôže sa však domáhať zrušenia úkonu samého; ak predmet kúpy kupiteľovi ešte nebol odovzdaný, má predavateľ podľa voľby právo požadovať buď zaplatenie ceny alebo môže od úkonu odstúpiť. Podľa tohoto žaloba nemá zákonného podkladu a preto ju bolo treba zamietnuť. Podotýka sa, že i v tom prípade, akby žalujúca strana mala právo na odstúpenie od úkonu, bolo by treba vec posudzovať tak, že žalujúca strana zvolením jednej zo zákonných alternatív svoje právo vyčerpala, nakoľko žalovaných na nedoplatok kúpnej ceny už žalovala, ba aj exekúciu viedla proti nim, a nemohla by teraz prichádzať s návrhom na zrušenie kúpopredajného úkonu. O d v o l a c í s ú d rozsudok súdu prvej stolice zmenil a žalobe vyhovel.

N a j v y š š í s ú d obnovil rozsudok súdu prvej stolice.

D ô v o d y:

Je nesporné, že kúpopredajnú smluvu schválil Štátny pozemkový úrad a zo smluvy je zjavné, že žalujúce predavateľka bezpodmienečne povolila vloženie vlastníckeho práva v prospech žalovaných. Je tiež nesporné, že žalujúca strana už aj sporom a exekúciou vymáhala zaplatenie nedoplatku kúpnej ceny na žalovaných, ktorí už aj vstúpili do držby kúpenej nehnuteľnosti.

Pri takomto stave veci, keď žalovaní už nesúhlasia so zrušením smluvy, ktorá nemá právneho významu, že žalovaní, hoci tomu nič nebránilo, preca pozemnoknižnými vlastníkmi ešte nie sú a že Štátny pozemkový úrad nečiní námietok, aby smluva bola zrušená so súhlasom oboch smluvných strán alebo na základe súdneho rozhodnutia.

Je preto opodstanená obrana žalovaných, že žalujúca strana nemá nároku na zrušenie smluvy z dôvodu neplatenia nedoplatku kúpnej ceny a v dôsledku toho na restitutio in integrum, ale má najvyšší nárok vymáhať nedoplatku kúpnej ceny. Žalujúca strana vymohla si ináč už aj exekučný titul, resp. v spore č. Cka 610/32 v otázke platnosti smluvy dosiahla aj »rem iudicatum«.

Z týchto dôvodov bol rozsudok odvolacieho súdu zmenený a obnovený rozsudok súdu prvej stolice, lebo jeho výroková časť kryje aj právne stanovisko Najvyššieho súdu.

Čís. 16889.

Smluva o sprostredkovaní termínových obchodov obilím a mlynskými výrobkami na plodinovej burze hoci cudzozemskej, uzavrená na Slovensku, je právne neúčinná. Komitent, ktorý takúto smluvu uzavrel, môže podľa odst. 2 § 19 zák. č. 69/1922 Sb. z. a n. (žalobou u riadneho tuzemského súdu, i keď bolo pre nároky zo smluvy vymienené rozhodovanie rozhodčieho súdu cudzozemskej burzy) späť požadovať od sprostredkovateľa to, čo mu dal ako zábezpeku na krytie prípadných strát z termínových obchodov, a sprostredkovateľ nemôže započítacou námietkou úspešne uplatňovať nárok z titulu provízie za sprostredkovania a hotových výdavkov.

(Rozh. z 11. marca 1938, Rv III 419/37.)

Žalobník poveril žalovaného obchodníka so sídlom na Slovensku písomnou smluvou z r. 1934, aby pre neho ako jeho zástupca uzavieral na plodinovej burze v Budapešti termínové obchody obilím a mlynskými výrobkami. Žalobník vyplatil žalovanému 14.000 Kč ako zábezpeku na krytie prípadných strát z týchto obchodov. V poverovacej smluve bolo pre nároky zo smluvy vymienené rozhodovanie rozhodčieho súdu budapeštianskej plodinovej burzy. — Proti žalobe o vrátenie 14.000 Kč s prísl. namietal žalovaný prekážku sporu podľa bodov 3 a 4 § 180 Osp. a vo veci samej uplatňoval kompenzando 2.011.10 pengö z titulu provízie a hotových výdavkov.

Súd prvej stolice sporu prekážajúcu námietku — zvláštnym, avšak stranám nedoručeným usnesením — zamietol z dôvodu, že rozhodnutie rozhodčieho súdu budapeštianskej plodinovej burzy nie je exekučným titulom v Československej republike (protokol o doložkách o rozhodčom súdnictve č. 191/1931 Sb. z. a n. nevzťahuje sa na Maďarsko) a že preto je prorogácia tohoto súdu pre tuzemsko bezúčinná; vo veci samej rozsudkom žalobe vyhovel v podstate preto, lebo termínové obchody obilím a mlynskými výrobkami sú podľa práva platného na Slovensku a v Podkarpatskej Rusi zakázané a neplatné, aj keď boli ujednané pre cudzozemsko, a komisionár nemôže vyvodzovať nároky